

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Din. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na pol strani 400 D, na $\frac{1}{4}$ strani 200 D, na $\frac{1}{8}$ strani 100 D, na $\frac{1}{16}$ strani 65 D, na $\frac{1}{32}$ strani 35 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 para, najmanj pa skupaj 6D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

št. 5. Ljubljana, 15. marca 1923. Letnik XL.

Obseg: Setev na surove brazde. — Krma in zopet krma! — Proč s travniškim mahom! — Redka lucerna. — Lotimo se pridelovanja semena. — Namesto krmske pese. — Dve napaki pri rejli plemenskih svinj. — Izbirajte prave podloge. — Preizkusi gnojenja z umetnimi gnojili 1922. leta. — Mladinskim kmetijskim klubom. — Sestava in setev travnih in deteljnih zmesi. — Neprilike po naših planinah. — Ali kostna moka ali Tomasova žilindra? — O gnojilih, ki se prilagajajo travnikom. — Ocena knjig. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti. — Inzerati.

Setev na surove brazde.

Pri setvi moramo gledati na to, da seme kolikor mogoče enakomerno raztrosimo in da ga spravimo v enakomerno in pravo globokost. Uspeh pridelka se namreč močno ravna po tem, kako je vsa setev izvršena. Pri žitu dosežemo največ, če ga sejemo s sejalnim strojem. Pri strojni setvi pada zrnje najbolj enakomerno in se tudi najbolj enakomerno zasuje.

Pri nas sejemo žito z roko in navadno na surove brazde. Taka setev ni najboljša, ker se ne da seme v tem primeru tako pravilno razdeliti in zakriti. Uspeh setve je v tem primeru močno zavisen od načina oranja in od kakovosti zemlje.

Če plug brazde ne drobi, ampak jo samo obrača, tako da ostane po celi dolžini cela, kar opazujemo navadno pri težki zemlji in slabih plugih, potem je setev na surove brazde zmeraj pomanjkljiva in neenakomerna. To se vidi najbolj pozneje, ko žito izide. Kjer se brazde stikajo, na najglobljem mestu, tja pade največ semena, dočim ga ob grebenih brazde manjka. Na taki njivi se pozneje prav živo pozna, kako so brazde ležale.

Taka setev ni dobra. Pomanjkljiva pa je v prvi vrsti zaradi slabega oranja, zaradi brazd, ki se niso obrabile, ampak so ostale cele. Tako oranje ni dobro in tudi setev po takih brazdah ne velja. Treba torej, da se predvsem izboljša oranje. S tem se bo tudi vsa setev izboljšala.

Brazde se morajo pri oranju zvrčati in drobiti. To je pa le v tem primeru mogoče, če imamo plug, ki ima prav zavito desko. S takim plugom se brazda tako nalomi in drobi, da je vsa poznejša se-

tev po surovih brazdah bolj pravilna. Če bi pa brazde ostale iz enega ali drugega vzroka preveč cele, potem jih je treba „prepahniti“, t. j. z enkratno vlako z večjega poravnati, tako da je mogoče seme bolj enakomerno raztrositi in zagrniti.

Najbolj uspešna je setev žita s strojem, le žal, da je za malega posestnika tak stroj predrag. Okoriščajo se pa ž njimi večji posestniki. Mali posestnik naj zaradi tega vsaj na to pazi, da bo z dobrim in skrbnim obdelovanjem mogel žitno seme enakomerno raztrositi in zagrniti.

Krma in zopet krma!

Glavni pogoj za obstanek in napredek naše živinoreje je — krma. Pa ne samo za obstanek živinoreje, ampak našega gospodarstva sploh. Zadnji dve leti občutimo to prav krvavo na naših kmetijah. Nepopisna je škoda in vse zle posledice, ki jih ustvarja pomanjkanje krme na naših gospodarstvih. To pa vse, ker je dežela navezana predvsem na živinorejo in zaradi tega tudi na zadostno pridelovanje krme.

Dokler ne prodre ta zavest v nas, da je treba naše gospodarstvo podpreti z zadostnim pridelkom krme, toliko časa ni misliti ne na uspešen razvoj naše živinoreje, ne na izdaten napredek našega gospodarstva. Naša dežela potrebuje večjih množin krme. Pri nas je v dobrih letih premalo krme za to živino, ki jo imamo. Dokler se to ne obrne, je zastoj misliti na povzdigo živinoreje.

Krma in zopet krma! Ta klic se mora razlegati povsod po naših živinorejskih krajih. Naši travnik bi morali ob navadnih letinah več donašati, ravno tako pa tudi naše njive. Povsod je treba današnje pridelke na krmi dvigniti in zboljšati. Potem si bo tudi naša živinoreja opomogla in z njo vred vse naše gospodarstvo. Ta stiska, v kateri sedaj živimo, nas mora tako daleč spraviti, da bomo izpregledali nujno potrebo izdatnejše krme in da se bomo z vso vnejo poprijeli povzdige travniškega in njivskega pridelka. Če bo dosti krme, bo dosti vsega, bo dosti več užitka pri živini in več gnoja, kar bo zopet ugodno vplivalo na večjo rodovitost naših njiv in travnikov. Danes nam vsega tega manjka.

Mali posestnik ne more razširiti pridelovanja krme, ker ima premalo zemlje. Kar pa lahko stori je to, da svoje zemljišče bolj gnoji, da začne skrbno zbirati domača gnojila in da si pomaga tudi z umetnimi gnojili. Ko bo dosegel prvi uspeh in bo pridelal več krme, potem bo dosegel tudi drugi in tretji uspeh. Pridelal bo več gnoja in s tem ustvaril potrebno podlago za nadaljni razvoj živinoreje in sploh vsega kmetijstva.

Na delo torej! To pot si moramo pomagati tudi z umetnimi gnojili, ker nam manjka potrebnega hlevskega gnoja. Danes nimamo ne krme niti toliko domačega gnoja, da bi bilo pomagano našim potrebam.

Proč s travniškim mahom!

Naši travniki nujno potrebujejo boljšega obdelovanja, ker so več ali manj povsod zanemarjeni. Vse premalo se brigamo zanje. Ni zadosti, da se spomladi krtine poravnajo, treba je tudi, da se ruša očisti in gnoji. Za travniški plevel se nihče prav ne briga, ker ga premalo ali sploh ne poznamo. Gnojenje pa tudi premalo cenimo, ker mu nismo tako vajeni, kakor so mu po drugih krajih. Pri nas se vse preveč zanašamo na letino in pričakujemo največ od pomladne moči.

V takih razmerah ni nič čudnega, da nam travniki tudi v navadnih letih pešajo. Po naših travnikih bi se lahko dosti več doseglo, če bi se zanje kaj več storilo. Saj potrebujejo travniške rastline za boljše uspevanje ravno tistih pogojev, kakor druge naše rastline. Brez gnoja in dela se tudi tukaj ne da ničesar dobrega doseči, razen v legah, kjer jih rodovitna voda o pravem času napaja.

Na travnikih nam dela veliko škodo mah. Ta plevel ne izpodriva trav in detelj samo s tem, da jim jemlje prostor, ampak tudi s tem, da jih duši in stiska in da jim ne da prosto živeti. Zato pa tudi lahko zasledujemo, da nam po takih prostorih, kjer se mah šopri, ginevajo dobre trave in detelje. Vsa ruša se nam kvari.

Proti mahu nimamo drugega sredstva, kakor brananje v zvezi z gnojenjem. Z brananjem tuebimo mah, z gnojenjem pa dosežemo, da se opomorejo trave in detelje. Obojno delo je pri nas nujno potrebno, da se travniška ruša popravi in podpre.

Sedaj je čas, da se lotimo tega dela in da se iznebimo predvsem škodljivega mahu. Kdor ima torej zanemarjene in mahovite travnike, naj si omisli travniško brano ali naj si jo pa izposodi. Vsaka vas

in vsak boljši posestnik travnikov bi moral imeti travniško brano. Pregarjanje mahu pa mora biti naše prvo delo, ki ga imamo sedaj spomladi na travnikih.

Proč s travniškim mahom!

Redka lucerna.

Lucerna mora biti gosta. Le v tem primeru nam daje najpovoljnejše pridelke. Gosta lucerna daje bogate košnje in krmo, ki je bolj mehka in bolj tečna.

Lucerna je lahko že prvo leto prerodka, bodisi da je slabo vzknila ali pa, da je bila vsa setev prerodka. Mogoče, da je trpela med kaljenjem ali pa pozneje. Redka postane lucerna pa navadno v poznejših letih, bodisi da jo zatira in izpodriva plevelna trava, ali pa da jo izpodjedajo škodljivci.

V enem in drugem primeru je skrbeti, da se lucerna zgosti in da daje njiva čim več pridelka. Če je lucerna že prvo leto preveč redka, potem jo lahko podsejemo. Potrebno seme naj se raztrosi in z brano dobro zavleče. Lucerno podsejemo spomladi lahko takoj po prvi košnji, meseca maja, ko je zemlja že dovolj gorka in se ni več bati poznih slani. Podsejemo jo čez in čez ali pa le po mestih, kjer je lucerna pomanjkljivo uspela.

Pa tudi starejšo lucerno še lahko zgostimo, da je več pridelka v košnji. V tem primeru se priporoča vnesna setev laške ljulike, ki hitro zraste in se z lucerno precej dobro vjema. Seveda trpi taka podsetev le za par let. Laška ljulika se močno obraste in izpolnjuje prav uspešno prazna mesta, ki so nastala med starejšo lucerno. Na dobri zemlji daje laška ljulika po 3 košnje, pa tudi več, če je zemlja dobro gnojena in dokaj vlažna. To travo sejemo med lucerno v zgodnji spomladi, lahko pa tudi po prvi košnji. Posejano travo je treba dobro zavleči, da pride v zemljo.

Zemlja med lucerno bi morala ostati sploh obdelana in »odprta«, t. j. na površju rahla in plevela čista. Seveda jo je treba v ta namen od leta do leta redno obdelovati z brano. Ako bi se pri lucerni na vse to pazilo in skrbelo tudi za pogosto in dobro gnojenje, potem bi nam lucerna lahko dajala veliko bogatejše košnje, kakor jih daje danes. Razentega bi se njena trpežnost podaljšala. S tem bi se naš pridelek krme izdatno povzdignil.

Lotimo se pridelovanja semena.

Ogromne vsote denarja gredo danes čez mejo za različno semenje. Iz inozemstva moramo dobivati razna poljska semena in skoraj vsa zelenjadna in cvetlična semena. Upravičeno se danes vprašujemo, ali je res treba, da gre toliko našega denarja v tujino? Ali res ni mogoče taka semena tudi pri nas gojiti in pridelavati? Ali moramo vse iz inozemstva dobiti? Naša nova država ima vendar vse pogoje za pridelovanje najrazličnejšega semena. Če ga ni bilo treba dosedaj doma pridelovati, je pa nastopila sedaj ta dolžnost in potreba, da ga pridelujemo. Na ta način bi si lahko marsikatero potrebno seme doma in ceneje zagotovili in ostalo

bi lahko veliko denarja doma, ki ga moramo danes iz države pošiljati.

Razna poljska semena se pri nas že danes z uspehom pridelujejo. Opozarjam na pr. le na pridelovanje deteljnega, repnega in korenjevega semena. To pridelovanje se da še razširiti. Vpeljati se pa da tudi pridelovanje pesnega semena, za katerega izdajamo visoke cene v tujino. Prav v našem Prekmurju bi se dalo na ondotnih veleposestvih prav uspešno pridelovati pesno seme. Lepo priliko imamo na naših večjih posestvih tudi za pridelovanje travnega semena, semena lucerne, inkarnatne detelje itd. Treba se je le tega dela poprijeti.

Ravno tako je začeti s pridelovanjem zelenjadnega semena. Ali je res treba, da se mora naša država zalagati izključno s tujim semenom? Prav naša Slovenija je poklicana, da gre z dobrim zgledom naprej in da začne vzgajati vsa tista zelenjadna semena, ki se dajo z uspehom pridelovati. Pri nas bi se lahko v večji meri gojilo seme vrtnega fižola, različnega graha, čebulno seme in čebulek, bučno seme, seme kumar, kumina, motovilec, radiča, zelja, solate itd.

Pa tudi cvetlična semena bi šla v prodaj, ako bi jih začeli poklicani interesenti gojiti v zanesljivih vrstah. Zlasti semena raznih poletnih cvetlic bi se lahko doma vzgajala, kakor na pr. astre, cinije, verbene, petunije, floksi, spominčice, reseda itd. Prijateljem cvetlic bi bile take kulture najprej v okras domačije in potem bi se dobilo zanje še lepe novce.

Pridelovanje semena se mora vpeljati pogodbenim potom in od strani semenske trgovine, ker ima ona največji interes na tem, da se pridelujejo doma zanesljivo dobra semena.

Namesto krmske pese.

Pesa je izborna mlečna krma. Po pesi nam krave v zimskem času veliko več molzejo, kakor ob sami suhi krmi, tako da lahko rečemo, da učinkuje pesa v zimskem času slično, kakor zelena klaja v poletnem času. Sočna pesa pospešuje prebavo in mlečnost. Ako bi po Nemčiji ne pokladali v zimskem času toliko pese molznim kravam, bi tudi ne imeli pri svoji živini take mlečnosti, kakor jo imajo. Tudi po naših krajih je pokladanje pese silno važno pri molzni živini posebno po krajih, kjer je ugodna prilika za prodajo mleka. V tem oziru je pesa veliko več vredna kakor pa repa. Pesa se odlikuje po bogatejši vsebini na sladkorju in sploh po večji tečnosti, kar vse vpliva prav ugodno na proizvodnjo mleka. Iz tega vzroka bi bilo želeli, da se pridelovanje krmske pese tudi pri nas razširi. Dosedaj se uporablja pesa predvsem za klajo prasičem, pri katerih tudi izvrstno učinkuje, pa naj so to prasne svinje ali pa drugi prasiči. Pri dojnih svinjah je pesa najbolj zdrava in najbolj mlečna klaja.

Če manjka pese in repe, se priporoča pokladati pesne rezke, ki niso nič drugega, kakor posušena sladkorna pesa, kakor jo dobivamo kot odpadek iz sladkornih tvornic. Sladkorna pesa se tam

najprej sreže, na ta način, kakor pri nas repa za kisavo, potem se tem zrezkom odvzame sladkor, nato se zrezki posuše in spravijo v promet. Ti zrezki pa vsebujejo še zmerej dosti sladkorja in drugih redilnih snovi in so za pokladanje prav pripravi. Zaraditega se pa tudi pridno uporabljajo po drugih deželah. Navidez so temne barve in zdrobljeni in izgledajo tako, kakor če bi našo kisloto repo na vročini posušili in nadrobili.

Za pokladanje se morajo pesni zrezki kuhati ali pa namočiti. Za prasiče je dosti, če jih z gorko vodo namočimo. Pri tem se napno in zmehčajo in postanejo tudi svetlejša barve. Za molzno goved jih namakamo tudi v mrzli vodi, v kateri se radi zmehčajo.

Kuhani ali namočeni zrezki se lahko mešajo z drugim korenstvom ali krompirjem, ali se pa tudi sami zase pokladajo. Okusa so sladkega, tako kakor navadna pesa.

Dve napaki pri reji plemenskih svinj.

Naši kraji in naše gospodarske razmere so ugodne za rejo svinj, ki je zaraditega že tu in tam prav lepo razvita. Ta reja bi lahko bila pa še bolj uspešna, ako bi upoštevali vse to, kar je za tako rejo neobhodno potrebno.

Prva naša napaka je to, da držimo svinje vse preveč v svinjaki in da jim nudimo premalo prilike za gibanje na prostem in za pašo. Plemenske živali morajo ven! Zaprta reja je kvarna. Če tiče živali zmeraj po svinjaki in pridejo le takrat ven, kadar kidamo, potem ne moremo pričakovati najboljših uspehov. Take svinje so manj rodovitne, so slabše dojke in so tudi boleznim bolj podvržene. Pa tudi praseta se slabše razvijajo. Plemenska svinja mora ven, se mora zadostno pregibati in po možnosti pasti. Take male ograje, ki jih imamo poleg naših svinjakov in ki so navadno z gnojem zadelane, ne nudijo dosti prilike za gibanje. Take živali potrebujejo več prostora, na dvorišču, na bližnji trati, da se zadostno izprehodijo in da lahko tudi po zemlji rijejo. Vse to je prasičji naravi potrebno. Le pri taki reji se živali dobro počutijo, ostanejo zdrave in vse bolj sposobne za plemenske svrhe. Uvažujmo to in skrbimo, da pridejo plemenske svinje vsak dan ven in da se če le mogoče tudi pasejo! Vse to zahteva uspešna reja, zahtevajo pa tudi naši stisnjeni in temni svinjaki, ki nikakor ne odgovarjajo potrebam plemenskih živali. Čim slabši so svinjaki, bolj je treba skrbeti za premembo na planem.

Druga velika naša napaka je to, da vodimo premlade svinje po plemenu, svinje, ki še niso dosti razvite in dosti godne. Ta napaka se še zmeraj dela na veliko škodo dotične reje. Prezgodaj ubrejene živali ne le ne morejo dajati zadosti krepkega zaroda, ampak one ga tudi navadno preživljati ne morejo. Če ni svinja dosti razvita, tudi praseta ne morejo biti. Navadno so taka praseta slabotna in zanikarna, se slabo redijo in tudi raje poginejo, tako da imamo navsezadnje poleg truda in stroškov še izgubo. Ta napaka se še bolj maščuje, če je tudi merjasec slab in za pleme premalo sposoben. Mlada svinja je v naših razmerah

godna za pleme v starosti 8 do 10 mesecev, nič preje. Šele v tej starosti naj se pripušča, da bo konec nesreče, ki jo imamo pogosto pri premladih svinjah.

Izbirajte prave podloge.

Prava podloga je tako v sadjarstvu kakor v vinogradništvu največjega pomena. Večinoma se njen pomen, zlasti v vinogradništvu, zelo poudarja. Dasi imamo že nad 30 letne izkušnje z ameriškimi podlogami, se vendar teh izkušenj pri zasajanju novih vinogradov veliko premalo poslužujemo.

Poglavitna in najbolj razširjena ameriška podloga je pri nas velikolistnatariparija, ki se mnogokrat — tudi nepravilno — naziva z imenom *portalis*. Ker je najbolj znana in v prvih letih trta na njej povsod dobro uspeva, se je naši vinogradniki najrajše poslužujejo in jo često sadijo tudi v zemljo, ki zanjo ni prikladna.

Ko preteče nekaj let, cepljenke v rašči in rodovitnosti ponehujejo in v mnogih primerih celo z močnim gnojenjem ni mogoče doseči pravega razvoja trte.

Zato si moramo zapomniti, da je riparija dobra podloga le za naše najboljše zemlje.

Kjer je zemlja revna, puhličasta, hudo lapornata ali peščena, kjer je presuha ali premokra, tam riparija ne stori dobro in trte na njej pešajo. Zlasti apnene in puhličaste zemlje ne prenese, na njej pobledi in opeša že v par letih. V takih zemljah jo moramo nadomestiti z boljšimi, to je za dotično zemljo bolj prikladnimi podlogami.

V zelo lapornatih, puhličastih ali peščenih zemljah jo s pridom lahko nadomestimo s kako križanko vrste *rupestris*, kakor je na pr. riparija *rupestris*, *aramon rupestris* ali tudi čisto *rupestris* (montikola, Ghôte 9 itd.).

Predkratkim mi je rekel neki vinogradnik: »Imam vinograd v hudem laporju. Tam, kjer imam za podlogo *rupestris*, rasejo in rodijo trte lepše, čeprav nič ne gnojim, kakor tam, kjer imam riparijo in če še toliko gnojim.«

V vlažnih, težkih, ilovnatih zemljah mora riparijo nadomestiti kaka križanka vrste *solonis*, na pr. riparija *solonis* št. 1616. in končno v apnenih zemljah križanke vrste *berlandieri*, na pr. riparija *berlandieri* Teleki (št. 8 itd.) ali šasla *berlandieri* 41 B itd., prva v bolj vlažni, druga v suhoapneni zemlji. Torej bodimo oprezní. Vinograd ne zasajamo za eno leto, ampak za trideset let, zato moramo natančno delati. Če si ne znamo pomagati sami, obrnimo se za nasvet do dobrega večaka.

B. Skaličky, Grm.

Preizkusi gnojenja z umetnimi gnojili 1922. leta.

V 2. in 3. številki letošnjega »Kmetovalca« smo opisali uspehe gnojenja z umetnimi gnojili pri ozimni pšenici in rži, ječmenu, ovsu in koruzi. Ostane še poročati o krompirju in pesi, ki so navzlic suši pokazali prav lepe uspehe.

Krompir.

Zanimanje za preizkuse pri krompirju je bilo precejšnje ter se je zanje oglasilo 36 kmetovalcev, izmed katerih jih je 29 poročalo o uspehih. Preizkušna zemljišča so merila po 100 m², ki so bila pognojena z 2 kg kalijeve soli in 2 kg čilskega solitra. Četudi je suša neugodno vplivala na razvoj rastlin vobče, vendar so poročila precej ugodno izpadla, ker je jesensko deževje precej pomagalo pri napravi gomoljev. Bujna rast krompirja na gnojenih zemljiščih se je poznala že od daleč; krompirjevka je kazala temnejšo barvo, bila je bolj košata in večja, steblovje debelejšje. Gnojeni krompir se je moral prej okopati in osipavati. Krompir je prej in popolnoma dozorel.

Na negnojenih zemljiščih so bile rastline rumenozelene barve, tankih listov, slabejših stebel. Vkljub suši je pokazal krompir najboljši uspeh gnojenja z umetnimi gnojili.

Gnojilo se je h krompirju na dvojen način: I. samo z umetnimi gnojili (čilskim solitrom in kalijevo soljo) in II. s temi ter še s hlevskim gnojem. Tako dobimo dve skupini preizkusov.

Pri 29 porabnih preizkusih se je povprečno pridelalo na zemljiščih od 100 m² kilogramov krompirja:

Negnojeno	Gnojeno z 2 kg kalijeve soli in 2 kg čilskega solitra	Večji pridelek
114.1	152.6	38.5

Gnojeno s hlev. gnojem	Gnojeno s hlev. gnojem in s 2 kg kalijeve soli in 2 kg čilskega solitra	Večji pridelek
195.6	252.8	57.2

Po hektarju smo torej pridelali na zemljiščih, pognojenih samo z 200 kg kalijeve soli in 200 kg čilskega solitra (brez hlevskega gnoja), za 3850 kg več krompirja = po 3 K kg je 10.550K; in na zemljiščih, ki smo jim zraven umetnih gnojil dali tudi še hlevski gnoj, pa 5720 kg = t. j. K 17.160. Tak uspeh je brezdvomno popolnoma zadovoljiv.

Mladinskim kmetijskim klubom.*

Navodilo za pridelovanje krompirja.

Priprava zemlje. Ko je hlevski gnoj kakor običajno podoran in leži vsa njiva, ki je namenjena za krompir, v surovih brazdah, naj se na enem ali drugem koncu odmeri za poskus 100 štirjaških metrov prostora (1 ar). Na tem prostoru naj se raztrosi po surovih brazdah 2 kg kalijeve soli, 2 kg surove kostne moke in 1.50 kg apnovega dušika in se vse skupaj potem zavleče.

* Prinašamo prvo navodilo za praktično delo pri mladinskih kmetijskih klubih, ki naj se letos omeji v poljedelstvu na pridelovanje krompirja, ki bodi pri vseh organizacijah enotno in po tem navodilu izvršeno. Potrebna gnojila se dobe brezplačno pri Kmetijski družbi. Navodilo se določuje tudi v posebnih iztisih za vsakega člana teh klubov.

Priprava semenskega krompirja. Za saditev je vzeti krompir „oneidovec“, ki bodi izbran in čiste vrste. Ta vrsta je pri nas najbolj razširjena in je v splošnem tudi največ vredna. Debel krompir je nekaj časa prej narezati, da se rane zasušijo. Srednji krompir sadimo cel. Za 100 štir. metrov je treba 18 do 20 kg semenskega krompirja in je prav, če tudi to težo doženemo.

Saditev krompirja. Krompir je saditi v jarke, ki jih vrežemo z osipalnikom po dva čevlja narazen (60 cm) ali pa jih izkopljemo na rokah ob vrvi (špagi), ki jo potegnemo od enega konca do drugega. V te jarke polagamo semenski krompir po dober čevlj narazen (35 cm). Nato ga z motiko tako zasujemo, da se površje zemlje zopet poravnava. Krompir se pokrije kakor navadno, kadar ga z roko sadimo.

Oskrbovanje. Ko krompir pribode in pokaže prve zelene liste, ga je prvič okopati. Ko zrastejo grmiči za malo ped visoko, ga je drugič okopati. Namesto tretje kope ga osujemo, in sicer še pred cvetenjem. Ogrevanje se po potrebi ponovi tudi še po cvetenju. Zemlja naj bo rahla in naj ostane plevela čista.

Sestava in setev travnih in deteljnih zmesi.

Sestava travnih in deteljnih zmesi je zavisna od časa, kako dolgo naj uspevajo. Če naj njiva daje košnjo eno do dve leti, naj se seje deteljnotravna zmes, ki sestoji največ iz detelje, ali vsaj iz dveh petink detelje. Te zmesi so vedno več vredne kakor detelja sama zase. Pri teh zmesih ne odločuje toliko kakovost zemlje. Domača ali štajerska detelja se lahko skoraj povsodi seje; kjer pa je ne kaže, kakor n. pr. na težkih vlažnih tleh, naj jo nadomesti švedska detelja. Za pašo je najvažnejša bela detelja. Med detelje za eno- do triletno porabno dobo se navadno seje laška ljulika, mačji rep, včasih tudi travulja in pasja trava. Po težkih zemljah uspeva zlasti mačji rep, po lažjih pa laška ljulika. Koder mislijo na pašo, tam bodi priporočena tudi angleška ljulika. Iz tega je razvidno, da sestava teh zmesi ni težavna. Oziirati se je treba le na majhno število trav, in sicer posebno na take, ki se že prvo leto popolnoma razvijejo. Pri obdelovanju takih njiv je važno:

1. da ne hraniš semena in kupiš najboljšega;
2. da jeseni presilno ne popaseš, ker je škodljivo zlasti za pridelek prihodnjega leta;
3. da semensko zmes seješ spomladi pod zito.

Priporočene zmesi detelje in trave za eno- do triletno porabo so:

A. Zmesi iz dvojnega semena:

1. Za dobro, rahlo zemljo:

domače detelje	20 kg na hektar,
laške ljulike	25 „ „ „
2. za težko, mrzlo zemljo:

domače detelje	20 kg na hektar,
mačjega repa	14 „ „ „
3. za težko, vlažno zemljo:

švedske detelje	12 kg na hektar,
mačjega repa	10 „ „ „

B. Zmesi iz trojnega semena:

1. Za srednje težko, dobro zemljo:

domače detelje	18 kg na hektar,
laške ljulike	15 „ „ „
mačjega repa	6 „ „ „
2. za težko zemljo:

domače detelje	15 kg na hektar,
švedske detelje	10 „ „ „
angleške ljulike	10 „ „ „

C. Zmesi iz čveterega semena:

1. Za rahlo zemljo:

domače detelje	12 kg na hektar,
švedske detelje	8 „ „ „
laške ljulike	10 „ „ „
mačjega repa	6 „ „ „
2. za težko zemljo:

švedske detelje	10 kg na hektar,
domače detelje	10 „ „ „
pasje trave	12 „ „ „
mačjega repa	6 „ „ „

Neprilike po naših planinah.

Planinska paša je po goratih krajih največjega pomena za obstanek in razvoj živinoreje. Žal pa, da nam razni taki pašniki še zmeraj ne prinašajo tistih koristi, ki bi jih lahko dajali.

Krivi so temu neurejene pašne razmere in pomanjkljivo pašno gospodarstvo.

Planine, ki se oddajajo v najem od leta do leta, zdaj večjemu zdaj manjšemu številu pašnih upravičencev, kakor se to godi pri nekaterih naših planinah, take planine ne bodo nikdar tako oskrbovane in obdelane, kakor bi bilo želeto. Če hočemo na planinah imeti dobro gospodarstvo, je prvi pogoj, da je paša za daljšo dobo zagotovljena. Le v tem primeru se bo lahko za planino tudi kaj storilo. Nasprotno pa nikdar ne. Če se oddajajo planine v najem, potem naj se oddajo za večjo vrsto let, da se bodo uživalci lahko poprijeli izboljšavanja in sploh obdelovanja takih planin. Naše planine so vse več ali manj zanemarjene, ker se jih samo izkorišča, zanje pa ni nič nestori.

Drug velik nedostatek je pa to, da se na naše planine rado nažene preveč živine. Vsaka planina zamore le gotovo število živine dobro preživljati. Nič več. Če se torej preveč živine nažene, potem ne more biti pravega uspeha, ker je za vso to živino premalo pašne. Živina se revno preživlja in ne daje nobenega pravega užitka. V takem primeru ni dosti molže, niti pri mlajši živini potrebnega prirastka na živih teži.

Čudno, da se na to tako malo gleda! Izgleda, kakor da bi nam bilo vseeno in samo na tem, da prebije živina poletje na planini in da se doma pridelana krma hrani za zimo. Ker je s tako premalo uspešno rejo združena velika izguba časa, bi moral vendar že tudi pri naš prodreti prepričanje, da spada na planino le toliko živine, kolikor se je lahko z uspehom prehrani in da se mora vsa druga živina odklanjati. Pri naših planinah bi se moralo na to toliko bolj gledati, ker so naše planine v slabem stanju in malone povsod zanemarjene in že iz tega vzroka manj sposobne za čezmerno pašo.

Ali kostna moka ali Tomasova žlindra?

Danes se godi, da gre naša kostna moka v inozemstvo, dočim vpeljujemo iz inozemstva Tomasovo žlindro. Tujei se okoriščajo z našo kostno moko, dočim pošiljamo in izdajamo mnogo denarja v tujino za Tomasovo žlindro. Kostna moka, ki ima 4 do 5% dušika in 16% fosforove kisline, nas stane 160 Din za 100 kg, Tomasova žlindra s 17 do 18% fosforove kisline pa 190 Din. Vprašanje nastane, ali je upravičeno, da kupujemo v inozemstvu bolj dragoceno Tomasovo žlindro, namesto da bi uporabljali domačo in cenejšo kostno moko?

Če sta kostna moka in Tomasova žlindra enako močni gnojili za naše travnike in njive, potem je neupravičeno, če se zatekamo po Tomasovo žlindro v inozemstvo in pustimo po drugi strani izvažati našo kostno moko v tuje kraje. Če je kostna moka za druge kraje velike gnojilne vrednosti, potem je brez vsega dvoma tudi za naše kraje dobra in pripravna. Š porabo kostne moke bi si prihranili mnogo stroškov in denar bi ostal doma, kar bi ugodnejše vplivalo tudi na našo trgovsko bilanco.

Surova kostna moka ima blizu toliko fosforove kisline v sebi, kakor je ima Tomasova žlindra. Vsaj razlika ni toliko velika, da bi nastala v s l e d t e g a dosti višja ozir. nižja cena pri enem in drugem gnojilu. Tudi apna je v obeh gnojilih dosti. Razentega ima kostna moka še nekaj dušika v sebi. V obeh gnojilih je fosforova kislina tudi v enako raztopnem položaju.

Za Tomasovo žlindro bi govorilo le to dejstvo, da je finejše zmlata in da je vsled tega m o r d a kaj bolj učinkovita. Na vsak način je pa spričo navedenih razmer zadnji čas, da pridemo na čisto, katero gnojilo je boljše, ali kostna moka ali Tomasova žlindra.

Naj bi naši vneti gospodarji napravili tudi tozadevne gnojilne poizkuse, ki nam bodo na zgornje vprašanje najbolj jasno in najbolj tehtno odgovorili.

O gnojilih, ki se prilegajo travnikom.

(Nadaljevanje.)

Fosforove kisline je v superfosfatih 14—20% in je seveda veliko dražja kakor v drugih, netopljivih fosfatnih umetnih gnojilih.

Kmetijske rastline potrebujejo v splošnem razmeroma prav mnogo fosforove kisline. Zemlja pa je z njo ponavadi kaj slabo založena. Zato nam je treba gnojiti s fosforovo kislino vsepovsod in torej tudi na travnikih.

c) Kalijeva umetna gnojila.

Kalijeva umetna gnojila dobivamo iz Nemčije, ki je zalagala pred vojno ves kulturni svet s kalijem in imela zatorej takorekoč monopol na to prevažno rastlinsko hranilno snov. V svetovni vojni je izgubila Nemčija Alzacijo in z njo en del svojih kalijskih rudnikov.

Od surovih kalijevih soli prihajajo na trg kajnit, trda sol in silvinit. **Kajnit**, ki je bil svoje dni pri naših kmetih v enaki časti in veljavi kakor Tomasova žlindra, je že skoraj dokopan. Nadomeščata ga pod istim imenom **trda sol** in **silvinit**, ki pa sta enako kakor kajnit za naše

razmere veliko predraga. Za nas prihajajo v poštev poglavitno visokoodstotne takozvane kalijeve gnojilne soli s približno 40%no kalijevo (K₂O) vsebino. So to mešanice kalijevega florida s surovimi kalijevimi solmi. Najbolj znana je pri nas **40% kalijeva sol**. Se boljši od 40% kalijeve soli je **hlorov kalij**, ker vsebuje nad 50% kalija in se torej z daljšimi transporti poceni. Najboljše kalijevo umetno gnojilo pa je **kalijev sulfat** z nad 42% kalija, ker ne vsebuje rastiinstvu škodljivih hloridov.

Po kaliju so kulturne rastline najbolj pohlepne in ga rabijo za svojo rast prav mnogo, pa ga je v rodovitnih tleh tudi razmeroma največ. Zato se moramo z gnojilnimi poizkusi prepričati, ce zemlja reagira na gnojenje s kalijevimi umetnimi gnojili. Na vsak način pa se zemlja ne sme preoblagati s kalijevimi umetnimi gnojili. Uspešno je vedno kalijevo gnojenje na peščeninah in barskih zemljinah in so tudi travniki v raznovrstnih legah navadno prav hvaležni gnojenju z umetnimi kalijevimi gnojili. Na vsak način pa se zemlja ne sme preoblagati s kalijevimi umetnimi gnojili, ker so precej premična v tleh in se zatorej prav lahko pripeti, da se potopijo v spodnje lasti, kamor ne segajo rastlinske korenine. Spomladansko gnojenje s kalijevimi umetnimi gnojili zaleže ravno toliko kakor jesensko. (Dalje pride.)

OCENA KNJIG.

Jugoslavenski Vinogradar i Vočar se imenuje strokovni list, ki izhaja v Zagrebu, Petrinjska 28 in ima glavni namen pospeševati vinogradništvo in sadjarstvo na Hrvatskem in v Slavoniji. List izhaja že peto leto in prinaša članke o teh dveh panogah kmetijstva in notice o vseh važnejših vprašanjih trtoreje, kletarstva in sadjarstva. Kdor se zanima za te panoge, temu priporočamo, da ta list naroči naravnost pri upravnštvu v Zagrebu. Odgovorni urednik je Vladimir Pavlaković. List izhaja dvakrat na mesec.

Mljekar, glasilo za mljekarstvo in mljekarsku industriju. Ta list je začel izdajati dr. Stjepan Filipović v Zagrebu, Tvornička ulica 10. Bil je res potreben, kajti dosedaj nismo imeli še lista, ki bi se bavil s to panogo, ki prinese naši državi lahko milijarde K koristi. Dosedaj so se vzhodne pokrajine naše države bavile povečini z vzrejevanjem goveje živine za meso, medtem ko je bilo mlekarstvo bolj postranskega pomena. Sedaj pa hočejo tudi to kmetijsko panogo pospeševati v večji meri. List »Mljekar« je mesečnik in se naročuje v Zagrebu, Tvornička ulica 10. Priporočamo ta list tudi slovenskim kmetovalcem, kajti iz njega bodo črpali marsikateri pouk v mlekarstvu.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Gospodinjski tečaji po deželi. Ministrstvo prosvete je dovolilo ljudskošolskim učiteljicam, ki delujejo na gospodinjskih tečajih, še nadaljnje dopuste za vso dobo šolskega leta 1922/23. Zaraditega bo oddelek za kmetijstvo priredil počenši z mesecem aprilom še nekaj gospodinjskih tečajev. Za sedaj je določeno, da se vršita spomladna gospodinjska tečaja v Ljubnem v Savinjski dolini in v St. Jurju ob Ščavnici na Štajerskem. Interesenti za spomladne tečaje naj se nemudoma zglase.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska in druga vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko društvo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovarja se edinole na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravočasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega lamstva.

Popravek k vprašanju 22. Kakor so čitatelji najbrže sami pogodili, se ima glasiti tako v vprašanju kakortudi v odgovoru beseda prašnata snet in ne prešnata snet, kakor se je po pomoti tiskalo.

Vprašanje 23. Prodal sem deset vagonov drv na težo ter sem bil mnenja, da veljajo vagoni le za deset ton, t. j. za 10.000 kg. Železnica mi pa pošlje vagona po dvajset ton. Prosim pojasnila, ali veljajo dvajsettonski vagoni za dva vagona po deset ton? (I. B. na B.)

Odgovor: Če ste prodali deset vagonov drv na težo, ton, t. j. 10.000 kg. Železnica mi pa pošlje vagona po deset ton ali 10.000 kg. Če Vam železnica dostavi dajsettonske vagona, naložite na vsak tak vagon po dva normalna vagona od deset ton. S petimi vagoni od dvajset ton ste torej izpopolnili svoje obveznost. Če dobite pa petnajsttonske vagona, naložite nanje poldrugi vagon. Če imate pismeno pogodbo, da dobavite deset vagonov drv brez označbe termina, se navadno smatra to za takojšnjo dobavo. Vendar to mnenje ni vedno merodajno in večkrat nastanejo o tem spori.

Vprašanje 24. Koliko odstotkov gnojilnih snovi — dušika, fosforne kisline, kalija in apna — vsebuje pepel bora, smreke, lipe, bukve in drugega drevja? (I. P. v B.)

Odgovor: Drevesni pepel kot gnojilo učinkuje v glavnem le vsled zadostne množine kalija. Ni pa pepel vsakega drevesa enakovreden, ampak njegov učinek zavisi od vrste in starosti dreves. Drevesni pepel ima v sebi največjo množino apna in kalija. Fosforne kisline ima malo, dušika pa nič. Pepel igličastega drevja vsebuje do 2-5% fosforove kisline, 6% kalija in do 35% apna; pepel listnatega drevja pa 3-5% fosforove kisline, 10% kalija in 30% apna. Premogov pepel nima za rastlinstvo nikake hranilne vrednosti, nasprotno še rastlinam škoduje.

Vprašanje 25. Zaradi neugodnih vinskih cen nameravam doma nadrobno razpečati nekaj hektolitrov vina, ne vem pa, ali se mi to z ozirom na davčne pristojbine izplača. Ali se vinotoč »pod vejo« izplača? (I. K. v Č.)

Odgovor: Vinotoč »pod vejo« je vsled tega dovoljen, da vinogradnik lahko spravi svoj pridelek v denar po primerni ceni, ne da bi bil na milost in nemilost prepuščen vinotrzcem in gostilničarjem. Vsak posestnik vinograda ima pravico svoj vinski pridelek vnovčiti tudi na drobno, t. j. v množinah izpod 56 litrov, če je plačal tiste davke, pristojbine in občinske naklade, ki so v tisti občini merodajne. Te so ravno tako visoke, kakor jih mora plačati vsak gostilničar od prodanega vina, ni vam pa treba plačati obrtnega davka. Vinogradniku se vinotoč navadno izplača le tedaj, če vino lahko hitro spravi v denar. Če pa dolgo časa vino toči, potem ima izgubo, ker se veliko vina posuši in od domačih izpije. Kjer so vinotoči v navadi, tam izpijejo običajno vinogradniki-sosedje eden drugemu vino, kar je zelo kvarno za taka gospodarstva. Edino v bližini večjih mest so vinotoči umestni.

Vprašanje 26. Imam sod vina, oziroma mešanico $\frac{1}{3}$ tepkovke in $\frac{2}{3}$ slabejšega vina. Pijača je zelo okusna ter stanovitna, a še ni čista, zato me sosed straši, da se mi bo ta pijača poleti pokvarila. Prosim pojasnila, ali je res nevarnost, da se tako vino pokvari in kako naj ravnam, da to preprečim? (J. M. v St. J.)

Odgovor: Če je Vaša pijača res taka kakor jo opisujete, če torej drugače ni nič pokvarjena, potem se Vam tudi pozneje ne bo skvarila. Vsekakor jo pa pretočite že sedaj ali najkasneje aprila v dobro zažveplan sod, kar bo pospešilo čiščenje in podkrepilo stanovitnost. G-č.

Vprašanje 27. Povral sem jeseni star, opešan travnik v suhi gričasti legi, ki je deloma kamnita. Ali smem sedaj na preorano rušo sejati lucerno, da bi na ta način povzdignil pridelek krme? (I. M. v S.)

Odgovor: Taka posetev lucerne bi bila povsem skažena, ne glede na to, da tudi lega samanasebi ne odgovarja potrebam te rastline. Lucerna potrebuje dobro obdelane, dobro vgnojene in plevela čiste zemlje. Zemljo morate pripraviti za lucerno po kaki okopavini, kateri ste močno gnojili s hlevskim gnojem in med katero ste zemljo krepko rahljali in čistili. Na tako novišče pa ne spada, dokler ni ruša segnita, zrahljana in očiščena. Svetujemo Vam, da porabite tu prostor dve leti za druge njivske rastline, da se v tem času dobro vgnoji in vdela. Šele potem ga kaže porabiti za lucerno. Za sedaj ga kaže obsejati z ovsom. Po ovsu lahko pridelujete strniščno repo, kateri je treba močno gnojiti. Drugo leto bi kazalo saditi krompir ali pa turščico, da se ruša popolnoma zatre. Šele potem bi kazalo sejati lucerno, če je v ostalem lega za njo pripravna in zemlja dosti globoka.

Vprašanje 28. Presaditi mi je precej star oreh na drugo mesto. Ali ga smem pri tem obžagati ali obsekati? Kdaj in kako presadim star oreh? (F. S. v F.)

Odgovor: Najprimernejši čas za presajanje starih dreves je februar-marec, toda prej nego se začne popje napenjati. Oreh izkopajte tako, da se njegovih korenin drži precejšnja gruda zemlje. Veje morate pri tem delu primerno skrajšati in kak neprijeten del celo odžagati. Navadno se skrajšajo veje na tretjino. Preveč vejevja pa ne smete odžagati, drugače Vam oreh vsahne.

Vprašanje 29. Od graščine sem že petdeset let imel v najemu zemljišče, ki sem ga užival kot njivo, travnik in pašnik. Sedaj mi ga je pa agrarni odbor odvzel in ga dodelil drugemu. Z izgubo tega zemljišča je pa moje gospodarstvo ogroženo. Kako pridem zopet do užitka zemljišča, ki mi ga je agrarni odbor odvzel? (F. C. v S.)

Odgovor: Če ste že čez petdeset let imeli v najemu graščinsko zemljišče, ste si svoje gospodarstvo gotovo tako uredili, da brez tega zemljišča ne morete izhajati. Vsled tega se nam vidi postopek agrarnega odbora nepojmljiv in tudi nepravilčen. Kolikor se da iz Vašega dopisa posneti, imate gotovo predpravo do tega zemljišča, če niso kaka druga dejstva vmeš, ki govore proti temu. Svetujemo Vam, da se obrnete na agrarno direkcijo v Ljubljani, ki bo stvar preiskala in odločila, kar je pravilno.

Vprašanje 30. Imam zemljišče v solčni legi, pognojeno s hlevskim gnojem pred dvema leti, ki ga hočem zasejati z majnikovo ali pomladansko ajdo, zoreno splošno pod imenom prašna ajda. Za to setev sem že pripravil praho. Ker se bojim, da je zemlja že izčr-

pana, bi jo hotel pognojiti z umetnim gnojem. S katero vrsto umetnih gnojil gnojim k ajdi? (A. Ž. v B.)

Odgovor: Ajda potrebuje za dobro dozorevanje v prvi vrsti fosforove kisline, ki vpliva na klenost zruga. Vsled tega je najumestnejše gnojenje k ajdi s superfosfatom, posebno rudninskim, ki hitro učinkuje. Rudninskega superfosfata vzemite na en hektar po 300 kg (na oral po 150 kg, na 100 četvornih metrov po 3 kg), ga potrosite in podbranjate ali povlečete. Dušičnata gnojila za ajdo niso posebno primerna, ker rastline prebujno rasejo, dolgo cveto in neenakomerno zore. Kajnit je za ajdo naravnost strup. Kalijevega sol pa v malih množinah (100 kg na ha) dobro učinkuje.

Vprašanje 31. Imam posejano ozimno pšenico, v katero bi rad posejal deteljo. Katero vrsto detelje naj posejem med pšenico? (I. D. v B.)

Odgovor: Med pšenico je najbolje posejati domačo ali črno deteljo, in sicer čimprej, najboljša je celo še po snegu. Na 6 hektar potrebujete povprečno 15 kg. Nemške detelje ali lucerne pa ne smete sejati med pšenico, ker ta detelja ne prenese zorenja vrhnje žitne rastline in sploh ne predolgega zavetja po žitni rastlini.

KMETIJSKE NOVICE.

Gozdne sadike. V državni gozdni drevnici v Ljubljani se dobijo sledeče sadike:

Akacija, 2 letna, po 120 Din 50 p za tisoč komadov;
akacija, 1 " " 100 " " " "
javor, 2 in 3 " " 125 " " " "
brst, 2 leten, " 125 " " " "
črna jelša, 2 letna, " 125 " " " "
domači oreh z mehko lupino, 2 leten, po 2000 Din za tisoč komadov.

Oddajajo se tudi manjše količine. Cene veljajo v drevnici ali na železnici v Ljubljani. Naročila sprejema gozdna direkcija v Ljubljani, Križanke.

Direkcija Šum.

Odpis zemljarine pri elementarnih nezgodah. V primeru škode, povzročene na posetvah in pridelkih po toči, poplavi ali suši, mora dotični posestnik ali njegov pooblaščenec sam naznaniti in vložiti prošnjo za odpis zemljiškega davka ali pa tudi dotični občinski predstojnik. To prijavo o škodi je vložiti tekom 8 dni pri davčni oblasti I. stopnje, torej pri davčnih uradih, ki uradujejo na sedežu okrajnih sodišč. Nikakor pa ne delajo tega politična oblastva. Tudi se ne vlagajo take prošnje pri pokrajinski upravi ali pri okrajnem glavarstvu.

Bakteriološki zavod v Križevcih na Hrvaškem. V Križevcih je že dolgo obstojal bakteriološki zavod; sedaj je pokrajinska uprava v Zagrebu razširila delokrog tega zavoda in osnovala na njem poseben oddelek za proizvodnjo živalskih cepiv (seruma). Serološki oddelek je prevzel nalogo, da priskrbi našim živinorejcem dobro in ceno cepivo in serum proti nalezljivim boleznim živine in pomaga s tem pri razširjanju cepljenja proti boleznim. Kakor smo izvedeli, je omenjeni zavod dovršil vse priprave in začel izdajati svoja cepiva in serume, in sicer po zelo nizkih cenah. Zavod deluje pod vodstvom izvrstnega strokovnjaka (dr. Hupbauerja), ki skuša z nizkimi cenami in dobrim cepivom znižati cene tem proizvodom tudi drugim zavodom, zato so cene enake samo polovici cene drugih sličnih privatnih zavodov. Pričakujemo, da bo zavod storil svojo dolžnost v vsakem oziru in da bo na ta način vsako leto rešil

mного gospodarjev pred ogromnimi škodami in izgubami pri živini. — V glavnem proizvajajo zavod cepivo in serum proti vsem kužnim boleznim (svinjska rdečica, kurja kolera itd.). — Vsakemu živinorejcu priporočamo, da si da nabavi serume in cepiva od gornjega zavoda. Izdajajo pa se na naročila živinozdravnikov, katerim ta zavod toplo priporočamo.

DRUŽBENE VESTI.

Prosilcem za subvencijske merjasce! Odbira, vzrejanje in zagotovljenje dobrih merjascev za pleme se ravna po številu naročnikov, kajti nihče ne mara po več mesecev gojiti merjaščkov, če ni gotov, da mu jih kdo odvzame. Plemenski merjaščki se oddajajo v starosti 3—5 mesecev, kajti šele tedaj je vsaj približno mogoče ugotoviti njih plemensko vrednost. Vsled tega imajo naši najboljši svinjereje le malo dobrih plemenskih merjaščkov za oddajo. Ti se bodo zagotovili šele ob pomladnih oprasitvah ter jih dobe prosilci šele junija — julija meseca. Vsled tega trenutno ne bo mogoče ustreči željam vseh prosilcev, da bi se jim te plemenske živali takoj dodelile, ampak jih bo mogoče upoštevati šele v poznejših mesecih. Toliko v vednost prosilcem, da ne postanejo nestrpni.

URADNE VESTI.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnikstva, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijskih družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Dovje, v nedeljo, 8. aprila 1923. ob treh popoldne v »Društvenem domu«;

Globoko pri Brežicah, v nedeljo, 8. aprila 1923. ob osmih zjutraj v Pišecah pri g. Ivanu Kostevcu, h. št. 13;

Gomilsko, v nedeljo, 15. aprila 1923. ob poldevetih v šolskem poslopju;

Kozje, v nedeljo, 8. aprila 1923. ob devetih dopoldne v ljudski šoli;

Libelče, na velikonočni ponedeljek, 2. aprila 1923. po jutranji maši v šoli;

Mala nedelja, v nedeljo, 8. aprila 1923. po rani sv. maši v šoli;

za Muto in okolice, v nedeljo, 8. aprila 1923. ob eni uri popoldne v prostorih hranilnice in posojilnice na Muti;

Stara vas — Bizeljsko, v nedeljo, 15. aprila 1923. ob dveh popoldne v šoli v Stari vasi;

Šmartno pri Litiji, v nedeljo, 8. aprila 1923. ob polosmih zjutraj v »Društveni dvorani«.

Vabilo na občni zbor zveze kmetijskih podružnic za Belokrajino, ki bo v torek, na sejski dan, dne 27. marca 1923. ob eni uri popoldne v šoli v Črnomlju. Spored: 1. Ustanovitev zveze kmet. podružnic za Belokrajino. 2. Volitev načelstva in odbora. 3. Posvetovanje kako povzdigniti kmetijstvo v Belokrajini. 4. Razni nasveti in predlogi. K temu obč. zboru se vabijo vsi zainteresirani, ki se zanimajo za napredek kmetijstva v Belokrajini.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Din. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 400 D. na 1/4 strani 200 D, na 1/2 strani 100 D, na 1/8 strani 65 D. na 1/16 strani 35 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 para, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir

št. 5. Ljubljana, 15. marca 1923. Letnik XL.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Semena:

Domača detelja je razprodana. Na tozadevne naročbe se radi visoke poštnine ne bo odgovarjalo.

V zalogi so naslednje vrste semenske detelje in trave:

lucerna ali nemška detelja	40:— " " "
pokončena stoklasa	15— " " "
laška ljuška	20— " " "
angleška ljuška	20— " " "
trava mešanica	18— " " "

Semenska pesa in sicer:

Eckendorfer, rdeča in rumena po Din 20.— za kg.

Mamut, rdeč in rumen po Din 20.— za kg.

Seme je pristno severno-nemško blago od svetovnoznanelega vzgojevalca Metteja iz Quedlinburga v Severni Nemčiji.

Semenska pšenica se oddaja v vrečah po 80 kg po Din 6 za kg z vrečami vred.

Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonških naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik, 18—20% po Din 260:— za 100 kg franco vreče.

Kalijeva sol, 42%, je zopet v zalogi po Din 150.— za 100 kilogramov.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 260.— za 100 kg z vrečami.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 210.— za 100 kg.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforove kisline po Din 160.— za 100 kg.

Thomasova žlindra razprodana.

Krmila:

Lanene tropine po Din 6.— za kg.

Orehove tropine, vsebuječe 42% beljakovin in maščobe po Din 6 za kilogram z vrečami. Vreče po 75 kg.

Osušeni zrezki sladkorne pese po Din 3:50 za kilogram z vrečami vred.

Poklajno apno v izvornih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 6:— kilogram, v manjših množinah po Din 7:— kilogram.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 8:— za kg, na drobno Din 8:50 za kg.

Vinogradniške in vrtnne potrebščine:

Antiklor (gl. salojidin).

Drevesne škropilnice za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

Vinski eponit po Din 70.— za kg. Poština posebej.

Gumijevi trakovi po Din 220.— za kg.

Gumijve plošče (sklopke) za trtne škropilnice po Din 10:— komad.

Nahrbtni žveplalniki po Din 300.— za kg.

Natrijev tiosulfat (gl. salojidin).

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš, po Din 12:50 1 kg v posodi kupca.

Salojidin, (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtno plesnobo, po Din 7 za 1 kg.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena zaklopnici po 5 kg Din 35 brez poštnine.

Trtne škropilnice so zopet v zalogi po Din 500.— za komad.

Urania zelenilo je došlo in se oddaja v tablah po Din 9.— za komad.

Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40.— brez poštnine.

Zveplo, dvojno rafinirano, po Din 6.— za kg.

Zelatina za čiščenje vina po Din 45.— kilogram.

Gnojenje z enim samim gnojilom ni uspešno. Gnojite z vsemi tremi gnojili: dušikom, kalijem in fosforovo kislino.

Razne kmetijske potrebščine:

Trokarji št. 1223 za govedo po Din 50.—
Trokarji št. 1293 za ovce po Din 40.—
Mlečne cevi št. 3561 po Din 7.—
Mlečne cevi št. 3562 po Din 6.—
Požiralnikove cevi št. 3455 po Din 160.—
Požiralnikove cevi št. 3457 z gobčnim lesom po Din 100.—
Telečji napajalniki po Din 100.—
Gumijevi seski po Din 15.—

Antiflav v varstvo setev pšenice, tursčice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabei, kokošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnih po osminko kilograma za 10 Din, 50 gramov za 6-25 dinarjev.

Uspulom, sredstvo za razkuženje semena, v zaklopnih po 1/4 kg po Din 35.— za komad.

Emajlna posoda. Prva pošiljatev te posode je došla in se prodaja po naslednjih cenah:

Lonci, z 1/2 l vsebine po Din 8.—; 3/4 l vsebine po Din 10.—; 7/8 l vsebine po Din 12.—; 1 l vsebine po Din 14.—, (18.50); 1 1/4 l vsebine po Din 18.—, (23.—); 2 1/4 l vsebine po Din 22.—, (27.50); 3 1/4 l vsebine po Din 27.—, (33.—).

Kozice, z 1/4 l vsebine po Din 14.—, (19.50); 1 1/4 l vsebine po Din 18.—, (24.—); 2 1/4 l vsebine po Din 20.—, (27.—); 4 l vsebine po Din 36.—, (48.—); 8 l vsebine po Din 40.—, (54.—).
Ponve po Din 17.—, (22.50); 21.—, (27.—) in 23.—, (30.—).

BOLEČINE? V obrazu? V udih? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se bodele čudili! Dobrodejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter čez 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnat ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 6 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 208 dinarjev s 5% doplatka razpošilja: lekarnar EVGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 333, Hrvatsko.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 25 parov denarju ali znakmah najmanj na skupaj Din. 6.— sicer se naznanila ne objavijo.
Upravištvo ne prevzame posredovanja.

Lepo domače platno. Izredno irpežno iz lanene preje izdeluje najceneje tkalnica „KROSNA“, Ljubljana, Zrinskega cesta 6 (nasproti cerkve sv. Jožefa.) Sprema tudi laneno prejo v tkanje. Zamenja platno za predivo. Na zahtevo pošilja vzorce.

Oskrbnika

iščemo za srednjeveliko posestvo. Prošnje z izpričevali pod „neoženjen“ takoj na upravištvo „Kmetovalca“.

Kupim

oplojena jajca

velikih rac in belih kokoši. — Ignac Par, Jesenice.

Landauer

prvovrsten, za dva konja na prodaj. Poizve se pri upravištvu „Kmetovalca“.

Sadno drevje

hruške in jabolka boljše vrste, 4—5 letne, okrog 2000 komadov ima uprodaj Janko Vihar, posestnik v Dobu pri Domžalah.

Dve kravi

simodolske pasme, ena v zadnjem tednu breosti, ena pa 6 in pol mesca breja, sfe naproda) pri Jožetu Lavriču, Vič 44.

Smodnik, dinamon,

vžigalne vrvice itd. vedno na zalogi pri: Franc Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. — Trgovina s poljedelskimi stroji in železino. — Nakup starega železa in kovin.

Divjakov in hrušk

okoli 20.000 proda Anton Cot, Doriarji 12, p. Skofja Loka.

Imam za prodati lepo

teško svinjo

po mladičih za pitanje, po primerni ceni. — Ignac Hrovat, Jesenice 96.

Pravo semensko grahoro

za zeleno krmo in vsa druga poljska in vrtna semena priporoča Josip Urbančič, trgovina s semeni v Ljubljani, nasproti hotela Union.

Gospodarski oskrbnik

oženjen, več v vseh gospodarskih panogah z dobro prakso, išče primerno mesto. Ponudbe sprejema Ivan Stampar, Sv. Tomaž pri Ormožu.

Cepljene trte

najbolji rodovitnih vrst na Riparila Portalis, prodaja Franc Zelenko, trtnar, Rucmanci, Sv. Tomaž pri Ormožu.

Rabljeno pocinkano bodečo žico

po Din 5 za 1 kg nudi tvrdka Levstek & Oblak, Rakek.

Ovčjo volno

striženo na živih ovcah, kupuje po najvišji dnevni ceni vsako množino Vinko Crnivec, ročno ple enle volnenih jopic, Naklo pri Kranju.

Naš cenik semen je izšel in ga pošljemo na zahtevo zastopni. SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

2 kozi, čistokrvni samski,

3 do 4 ali petletni se kupi. Ponudba z navadno ceno. Radovljica, pošto ležeče pod št. 42.

Kozolec toplar,

osem oken, streha iz pocinčene pločevine; nadalje košila in kosilnica. Je naprodaj pri Matzejanu v Beli Cerkvi.

Sprejme se takoj samski vrtnarski pomočnik

za samostojno obdelovanje zelenjadnega in sadnega vrta. — Hrana in stanovanje v hiši. — Povpraša se v restavraciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

Prvovrstni semenski oves,

očiščen, priporoča Bor. Šbil, Kočevje.

Apno,

portlandcement, deske, late, traverze itd. se dobi najceneje pri V. Bratlna, Križevci pri Ljutomeru.

Cene v oklepaju se razumejo s pokrovkami vred.
Škafi, z 45 cm premera Din 80.—; z 50 cm premera Din 90.— za komad.
Vedrice po Din 45.— za komad.
Zajemalke po Din 9.— in Din 10.— za komad.
Penovke po Din 11.— in Din 14.— za komad.
Podružnice, ki bočejo naročiti večjo množino te posode, naj pošljejo svojega zastopnika, ki mora osebno izbrati in prevzeti blago. Na pismenu naročila se ne bo pošillalo.

Stroji: V zalogi so sledeči stroji:

Slamoreznice, po Din 1500.— za komad.

Pisalni trupl AW 5 po Din 225.—

Brane, Va po Din 455.— za komad.

Vinogradniški plugi od Din 205.— do 370 za komad.

Ročni okopovalniki po Din 280.—

Obračalni plugi UW 7 po Din 700.— za komad.

Obračalni plugi UW 9 po Din 800 za komad.

Podzemni plugi po Din 400.— za komad.

Lemeži za plug D 8 MN po Din 25.— za komad.

Lemeži za plug UW 7 po Din 50.— za par.

Plazi (Sohlen) za pluge po Din 10.— za komad.

Posnemalniki Jubites za 50 l po Din 625.—; za 75 l po Din 700.—, 100 l po Din 1250.—; 125 l po Din 1300.—; 150 l po Din 1500.— komad.

Stroji za izdelavo surovega masla C Gr 3 po Din 500.— komad.

Orodje. Družba je prejela in ima v zalogi sledeče orodje:

Grablje železne, 10 zobne po Din 9.—; 12 zobne po Din 11.—; 14 zobne po Din 13.—; 1. bue po Din 15.— za komad.

Škarje za trte št. 37 a po Din 20.—; št. 45 po Din 22.—; št. 116 po Din 20.— za komad.

Vrtne žage po Din 15.— za komad.

Hlude, gojzdove, trame, deske in drva

ponudite Lesni družbi Mirja, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodišču. Plačate se po najvišje dnevne cene

Kobila

5 letna, 172 cm visoka, težka, rjavave barve, belgijske pasme, domače reje, pohlevna, brez napake, za kmečko delo in tovorenje sposobna, je vsled pomanjkanja prostora na prodaj pri Mariji Kač, Vrhnje, p. Zašec.

Semenski krompir

„Jubel“

ki ne postane rakov, zelo irpežen in rodovit, 1922 l. je dal na oral 100 stotov pridelka, oddaja Ernest Ozlandr, Guštani (Koroško).
Imam naprodat

ročni mlin za moko

v jako dobrem stanju z najboljšimi kamni in s tremi sili; se lahko rabi na gepeli in motor. — Cena po dogovoru. Alojzij Legat na Selu, pošta Žirovnica, Gorenjsko.

Korenje in repo

za prašiče prodaja Alojzij Bizjak, Dovsko, pošta Dol pri Ljubljani.

Modra galica

prvovrstna angleška 98 99 0/100

žveplo

prvovrstno siciljansko za vinogradnike se dobi v večjih in manjših količinah pri

„ZORA“ d. z o. z. LJUBLJANA, Dunajska cesta 33.

Imaš bolečine v obrazu? V celem telesu?

Uporabljaljaj Elza-Fluid!

Potrebuješ li dobrodelno in okrepujoče mazilo?

Uporabljaljaj Elza-Fluid!

Alli te muči glavobol? Zobobol? Trga li?

Uporabljaljaj Elza-Fluid!

Alli želiš najbolje za negovanje zob, kože, glave?

Uporabljaljaj Elza-Fluid!

Alli si preveč občutljivi glede mrzlega zraka?

Uporabljaljaj Elza-Fluid!

Alli želiš dobro domače in kosmetično sredstvo?

Uporabljaljaj Elza-Fluid!

Fellerjev pravi Elzafluid je mnogo močnejši, izdatnejši in bolj tega delovanja kakor francoski žganje. Nekoliko kapijic zadostuje, da tudi ti rečeš.

To je najboljšje, kar sem kdaj okušal!

Iščite Elzafluid v vseh dotičnih poslovalnicah vendar pa zahtevaj samo pravi Elzafluid lekarnarja Feller. Ako naročiš naravnost, stan s pakovanjem in poštnino če se denar pošlje naprej ali po povzetju:

3 dvojnate ali ena špeci-
jalna steklenica 42 dinarjev
12 dvojnatih ali 4 špeci-
jalne steklenice 84 dinarjev

24 dvojnatih ali 8 špeci-
jalnih steklenic 148 din.
36 dvojnatih ali 12 špeci-
jalnih steklenic 208 din.

RAZLIČNO: Lilijno mleko 6 dinarjev; brkomaž 3 dinarje; najfinjši Hega puder Dr. Klugerja v velikih originalnih škatljah 15 dinarjev; najfinjši zobni prašek „Hega“ v patent držah 10 dinarjev; puder za dame v vrečkah 2 dinarja; zobni prašek v škatljah 3 dinarje, v vrečkah po 2 dinarja; sachel (dišave) za perilo 3 dinarje; šampon za lase 2 dinarja; rumenilo za obraz 12 pisnov 12 dinarjev; najfinjšje parfeme od 15 dinarjev dalje; cvet za lase 20 dinarjev; Elza-katranovo mleko 5 dinarjev. — Za različne predmete se pakovanje in poštnina posebej računa.

Na te cene se računa sedaj 5% doplatka. Pisma je natančno adresirati na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elzatrž štev. 333, Hrvatsko.

Prava sredstva lepote!

Katera drže, kar obečaj!

Že 23 let vseh deželah preizkušena, hvaljena in priljubljena so prava Elza-lepoto pospešujoča sredstva lekarnarja Feller.

Elza - obrabna pomada

zanesljivo varstvo proti solnčnim negam, solniš in opeklini, lisam, hrapavi koži, odstrani za-
ledavce, ogrce, nabore in vsakovrstne nečisto-
ti na koži. 2 velika porcelanasta lončka s pa-
kovanjem in poštnino 25 din.

Elza-lilijno mlečno milo

najmehčje in najfinjšje milo lepote! Ideal vseh
mili! Popolnoma neškodljivo, se ja o dobro
peni in je milega finega duha. 4. velike kuse
s pakovanjem in poštnino 35 din.

Elza-pomada za rast las

krepi kožo na gla-
vi, zabranjuje izpa-
danje, lomljenje in
cepljenje las p huti
in prerano osivelost
itd., velika porce-
lanasta lončka s pa-
kovanjem in poštni-
no 25 dinarjev.

En poskus zadostuje, da tudi

vi rečete:

„To je ono pravo“

Iščite v vseh poslovalnicah samo prave Elza-
preparate od lekarnarja Feller.

Iščite v vseh poslovalnicah samo prave Elza-
preparate od lekarnarja Feller.

Na te cene se računa sedaj 5% doplatka. Pisma je natančno adresirati na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elzatrž štev. 333, Hrvatsko.

Blagostanje in napredek kmetovalca
zavisi od njegovega znanja in umnosti.
Kmetovalec, ki se skuša poučiti, kako
je treba delo pri kmetijstvu boljše izva-
ljati, ta svoje žetve in pridelke lahko
podvoji.

Pri tem njegovem stremljenju po
boljšanju svojega gospodarstva, mu nudi
svojo pomoč

Delegacija proizvajalcev čilskega solitra

Miloša Velikog ulica v Beogradu,

ki vsakemu kmetovalcu nudi knjižice o
umnem obdelovanju zemlje, o uspešnem
gnojenju naših najvažnejših kulturnih
rastlin, o pravilni uporabi hlevskega in
umetnega gnoja.

Vse knjižice in letake, ki jih je De-
legacija izdala, dobi lahko vsak kmeto-
valec brezplačno od Delegacije ali od
Kmetijske družbe v Ljubljani.

Cement, gips,

romancement, apno, drvo cement,
strešno lepenko, karbolinej, wat
proof, umetno gnojilo, eternit (Hat-
schek) gips-plošče i. t. d. nudi po
najnižji ceni

Rosta Novakovič in drug

Ljubljana, Miklošičeva c. 13.

Kmetska posojilnica

registrov. zadruga z neomejeno zavezo
Ljubljanske okolice ■ v LJUBLJANI ■

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po **5%** (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter
ih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 160,000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1,200.000 kron.

Valilne stroje

kompletne pe-
rutninske dvo-
re kot glavni ali
stranski zaslu-
žek urejuje po-
stokovnjakih
znana tvornica
valilnih strojev

NICKERL & CO Inzersdorf
bei Wien

Ceniki zastoj. Ilustrovan katalog nK 2000

ČILSKI SOLITER

Tomaževa žindra, ka-
lijeva sol, kajnit, kostni
in rudninski superfos-
fat ter

**MODRA GALICA
IN ŽVEPLO**

vedno na zalogi pri

TONEJC & ROSMAN

MARIBOR, ALEKSANDROVA UL. 35.

Kmetijska družba

ZA SLOVENIJO

je izdala in prodaja naslednje
knjige:

Zvezek	Ime knjige	Cena D
2.	Fr. Štupar: Apno v kmetijstvu	1.—
3.	Fr. Štupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	1.—
5.	M. Kostanjevec: O užitini od vina in mesa	3.—
8.	Boh. Skalický: Siljenje ali kaljenje ameriških ključev	1.—
10.	B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	2.—
12.	Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozja ter vzgoja trtna špalirju. (B. Skalický)	1.50
13.	O sestavljanju in setvi travnih mešanic. (Weinzler-Turk)	2.50
14.	Ing. Anton Šivic: Poljudno navodilo za merjenje lesa	10.—
15.	Steuert-Jamnik: Soseda Razumnika konjereja	2.50
	Živozdr. Gyro Tepina: Podkovstvo, pouk kovačem in konjerejem	12.—

Vinometre „Bernadol“ — Asbeste bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tanin — Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

drogerija ANTON KANC
Ljubljana, Židovska ulica 1.

KOSE

prima avstrijski produkt, i
BRUSOVI

uz originalne tvorničke cijene
kod

„ORBIS“ d. d.
Zagreb

Paromlinska cesta 1.
Telef. 10 i 1230. — Telegr. „Orbis“

Sodi

za vino, žganje, olje, mast, med, petrolej

za transport in shrambo ima vedno v zalogi vsako množino

Franjo Repič
sodarski mojster
Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemajo se vsi stroki spadalna pravila.

Solidno delo!

Cene zmerni Točna
postrežba!

Iv. Jax in sin
Ljubljana.

Gospodarska cesta
**šivalni stroji in
stroji: pletenje**

Izborna konstrukcija iz elegantna izvršitev iz tovarne v Linca. Ustanovljena l. 1867.
Vezenje poučuje brezplačno.

**Pisalni stroj
„ADLER“**
Ceniki zastoj in franko.
**Kolesa iz prvih
tovarn:**

DÜRKOPP, STYRIA,
WAFFENRAD.
10 letne garancije.

„Gospodarska navodila“

ponatisi iz „Kmetovalca“. Vsako posamezno navodilo stane 1 Dinar.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati. (Zadostuje če imenujete samo tekoče števil. od navodil).

1. Počrnanje vina ali sadjeva.
2. Rjavenje vina.
7. Gnojenje vinogradov z največimi umetnimi gnojili.
8. Kako se iz gnilega grozda napravi dobro vino.
9. Čiste drože in njih raba v kletarstvu.
13. Vzroki neplodnosti pri govedih.
15. Sluzavost ali vlačivost vina.
18. Krmiljenje z oljimi tropinami.
20. Čiščenje in precejanje vina.
25. Resna beseda vinogradnikom ob trgatvi.
27. O bistvu alkoholnega vina (kipenja).
29. Vnetje vimena ali volčič na vimenu.
36. Nova naredba glede zvrčevanja rezarstva.
37. Kislost (kislota) in razkisanje vina.
41. Močno krmilo „ribla moka“ za rast in pisanje prašičev.
43. Dolžnost vzdrževanja ograj pred živino, ki se pase.
44. Napenjanje govedi.
46. Bradavice (gobe) pri živini.
50. Izdelovanje mila za dom.
51. Zdravljenje kužnih bolezni s copiljenjem (Rdečica).
54. Nove zakonske določbe o sporih pri kupčiji z živino.
56. Kako živi žitni molji in kako se pokončujejo.
59. Natrijev bisulfit kot nadomestno sredstvo za žveplo.
60. Kako se obnavljajo in popravljujejo meje?
62. Presojanje krmil po škrobnih vrednotah.
63. Garje pri konjih.
64. Apeni dušik.
66. Duh in okus vina po žveplu.
68. Tobak. Pridelovanje in zakonski predpisi.
69. Sečni krmni pri živalih.
70. O prijavi sekana v gozdih.
71. Kisanje in cikanje vina.
72. Trošarina na vino.
73. Precejanje in filtriranje vina.
74. Glodanje lesa po govedih živini.
75. Dve mlini nalogi naše živinoreje.
76. Sredstva za pokončevanje škodljivih rastlin in živali.
77. Škoda, povzročena po lovcih in divjačin.
78. Moderno zatiranje živalskih kužnih in nalezljivih bolezni.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev.

iz najslavitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic „Welsla“.

Upravništvo
„Kmetovalca“
sprejema
**primerne
inzerate**

po cenah,
ki so razvidne na
poglavju.

Objavljenje bo imelo vedno zadovoljiv uspeh, kajti „Kmetovalec“ izhaja dvakrat mesečno v 30 tisoč izvodih ter je razširjen po vseh slovenskih deželah.

Kaka setva, taka žetva!

Zanesljivo

SEME

se dobi pri

„Vrt“ Džamonja in drugovi
družba z o. z.

Maribor — Čopova ulica

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Dobre obresti!

Svojim cenj. odjemalcem vladno naznanjam, da pridem z večjo množino dobro izbranega blaga na sledeče sejmove:

- 20. marca v Zdenko vas;
- 22. marca v Zagorje ob Savi;
- 24. marca v Žužemberk;
- 26. marca v Moravče;
- 29. marca v Stično in
- 4. aprila v Loški potok.

Komur je na tem ležeče, da bo dobro in pošteno postrežen, naj se z zaupanjem obrne na stojnico

Vendelina Stareta,
trgovca iz Ljubljane.
Vedno zmerne cene!

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljana

(v lastni hiši tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge po

5%

Važnost umetnih gnojil za naše poljedelstvo!

Ako hočete dovesti plodovitost Vaše zemlje na višek, ki Vam zajamčuje najvišje donose, in ako jo hočete na tem višku vzdržati, ji morate redilne snovi, ki jih odvezamete z vsako žetvijo, vedno primerno nadomestiti. V polni meri se doseže to edinole z uporabo umetnih gnojil, ki dajo zemlji vse redilne snovi v lahko raztopljeni in neposredno sprejemljivi obliki, ter tvorijo neobhodno potrebno dopolnitev največkrat nezadostnega gnojenja s hlevskim gnojem.

Z hlevskim gnojem nadomestimo le majhen del odvzetih redilnih snovi; brez nadomestka zemljo izsesavamo.

Najvažnejšo vlogo med umetnimi gnojili zavzema vsekakor superfosfat. Ta daje zemlji — v nasprotju z drugimi fosforno kislino vsebujočimi gnojili — do 20% v vodi razstopljive fosforne kisline, ki pride takoj do učinka.

Superfosfat je hitro učinkujoče fosforno gnojilo, ki ga je najbolje kratko pred setvijo plitvo podorati ali pa tudi samo podvlačiti. Travnike se mora zgodaj spomladi pognojiti. Velika prednost pri porabi superfosfata je pa še ta, da pri tem daleč ni treba one previdnosti, kakor pri nekaterih drugih umetnih gnojilih.

Koliko se vzame umetnega gnojila za posamezne vrste rastlin, je zgolj stvar prakse, vendar pa lahko služijo kot smernica sledeče muožine, ki so izražene v kg na ha:

	za pšenico rž in oves	200 do 400	superfosfata	15/16%
„ ječmen	250	400	„	„
„ krompir in repo	200	500	„	„
„ hmelj	100	400	„	„
„ ajdo	100	300	„	„
„ travnike	250	400	„	„

Množina se ravna tudi po tem, ako in v kakem obsegu je bilo dotično zemljišče pognojeno s hlevskim gnojem.

Dušičnata (apneni dušik in čilski soliter) in kalijeva gnojila (kalijeva sol) se dodajo po kakovosti zemlje in vrste prejšnje setve.

Sledeča tabela Vam predoči izveček iz poročila o poskusnem umetnem gnojenju, ki se je izvršilo leta 1922 v Višnjegorskem okraju pod nadzorstvom tamošnjega državnega okrajnega ekonoma. Vsled prevelike suše v tem letu gnojenje sicer ni prišlo do prave veljave, vključ temu so pa uspehi jako dobri in tudi trud in stroški so mnogokratno poplačani.

Vrsta setve odnosno nasada	I negnojena parcela ali pa samo s hlevskim gnojem pognojeno	II Parc. pognojena na 1 ha z			Donos na ha		Višji donos na parc. II za kg
		apnen. dušikom	superfosfatom	kalijevo soljo	parc. I	parc. II	
		kg	kg	kg	kg	kg	
travnik		200	400	200	1500	4100	2600
zelje		400	300	—	24000	36000	12000
pesa		100	300	200	22000	30000	8000
ajda		100	300	100	700	1200	500
koruza		—	200	300	1800	3600	1800

V interesu pravega uspeha je še tudi, da se umetna gnojila vedno zgodaj naroči, ker se mora računati tudi z morebitnimi prometnimi zaprekami, ki znajo v zadnjem času ovirati odpravo.